

En reserapport sammanställd av...

Markus Rehnberg & Bernt Larsson
Västerås, juni 2003

INLEDNING

Vi båda började tidigt i våras diskutera möjligheterna till att göra en fågeltripp till Bulgarien. Det var framför allt de, enligt utsago, mycket lättobserverade murkryparna (*Tichodroma muraria*) i Trigrad ravinen, som utgjorde den enskilt största dragningskraften på oss. BL som var mest drivande tog kontakt med det bulgariska guideföretaget Pandion-D och dess frontfigur NIKOLAY DILCHEV, för att få lite mer info om landet. Vi ville även få vetskap om de hade tillgång till någon som kunde guide oss runt i landet.

BL fick omgående till svar att de hade en öppning, i deras annars späckade schema, den andra veckan i maj. I övrigt var det fullbokat hela våren. Nu startade en intensiv period, för att försöka ta reda på så mycket fågelinfo om landet som möjligt. Internet dammsögs och böcker inhandlades. Av reserapporter fann vi några enstaka på nätet (de flesta danska), men ingen innefattade den period, då vi hade tänkt resa. Närmast kom AviFaunan:s maj-juni rapport från år 2000. Det var således med en ganska stor förväntan som vi steg på planet mot Bulgarien och dess huvudstad Sofia den 6 maj i år.

I resans planeringsskede sammanställde vi en lista över de fågelarter som vi önskade att få se under vår vistelse i landet. Listan som omfattade arter så som vit och krushuvad pelikan, grågäms, balkanhök, kejsarörn, dvärgörn, balkanspett, fältsångare, olivsångare, balkansångare, balkanflugsnappare, balkanmes, klippnötväcka, masktörnskata samt kronan på verket murkryparen, skickades till Nikolay, som

Fältsångaren – en av de arter som vi hade hoppats att få se. Det gjorde vi också, vid Durankulak.

skräddarsyde en resrutt, utmed vilken vi skulle ha goda förutsättningar att se de flesta av dessa arter. På grund av att vi åkte tidigt på säsongen, så fanns det ingen möjlighet, att besöka de högt belägna bergsområdena i sydvästra Bulgarien (eg. Vihrenbergen). Snön kan vid denna tidpunkt ligga djup på topparna. Arter som man kan förvänta sig att se här, med lite tur, är stenhöna (*Alectoris graeca*) och alpjärnsparv (*Prunella collaris*). Utfallet för vår resa blev minst sagt över all förväntan och den enda riktiga missen blev grågämen.

Denna rapport är kanske något i längsta laget. Orsaken till detta är framför allt det faktum att det inte finns så mycket skrivet om skådarlandet Bulgarien sedan tidigare. Vi har så långt det har varit möjligt, velat ge den potentielle Bulgarienresenären en bra bild över fågelskådningen i landet.

Mycket nöje & trevlig resa!

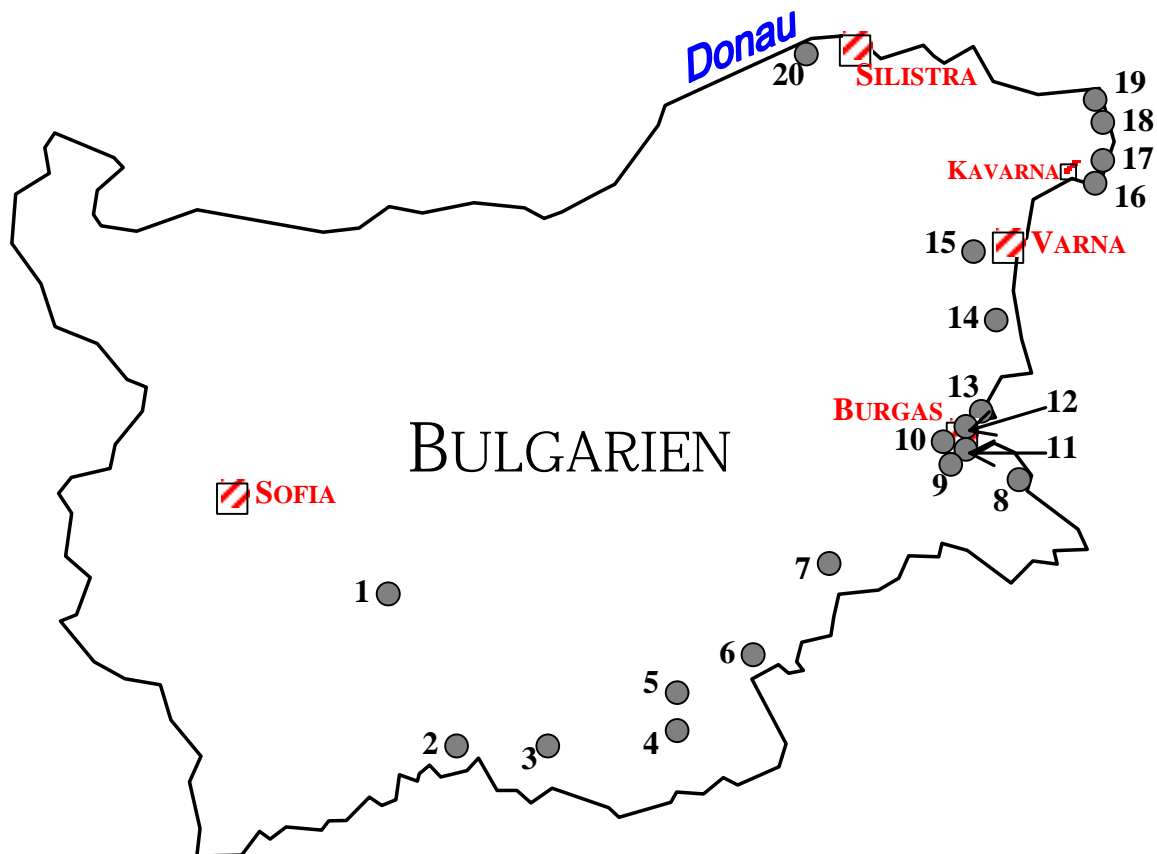
Markus Rehnberg, Västerås
allealle210@hotmail.com

Bernt Larsson, Västerås
bernt.larsson@mbox312.swipnet.se

FÅGELLOKALER

Kartan nedan visar vart de, under resan, besökta lokalerna är belägna i Bulgarien. Samtliga lokaler har i kortfattade ordalag kommenterats. Det finns dock en uppsjö av intressanta lokaler i Bulgarien och för att ta del av dessa, hänvisas den hugade Bulgarienresenären till skriften *Where to watch Birds in Bulgarien* av PETAR IANKOV (1996).

1. BARIKADITE: Ligger i närheten av det lilla samhället Koprivstitsa i Sredna Goran mountain och är en säker lokal för kejsarörn. Här kan även isabellastenskvättor och det lilla däggdjuret sisel (*Spermophilus citellus*), som utgör stapelföda för många av de bulgariska rovfåglarna, avnjutas.

2. TRIGRADRAVINEN: En imponerande bergsravin, nära den grekiska gränsen, där man troligen har bäst chans att stifta bekantskap med murkryparen och det är inga dåliga observationer det handlar om! I avslutning till ravinen förekommer även pilgrimsfalk, alpsglare, klippsvala, forsärla, svart rödstjärt m fl.

3. SMOLYAN: Smolyan är ett samhälle i de västra Rhodopi bergen. Egentligen ingen riktig fågellokal, men området bör nämnas eftersom det i omgivningarna finns mängder av imponerande löv- och barrskogar, som torde vara ett ypperligt tillhåll för den, från bergsångaren, nyligen "splittade" Balkansångaren (*Phylloscopus orientalis*).

4. DOLNA KULA: En grönskande dalgång som genomkorsas av Krumovitzaflo den. Dalgången omges bland annat av vulkaniska klippor som är hem för klippnötväckan. Här kan även örnvråk, balkanhök, blåkråka, medelhavsstenskvättan och balkannes m.m. beskådas.

5. STUDEN KLADENETZ: En av Bulgariens bästa rovfågelslokaler. Här kan man med lite tur se tre arter gamar (gås-, grå- och smutsgam) och kejsarörn. Här finns dock även en hel del annat av intresse, så som blåtrast, Rödstrupig sångare m.m.

6. SAKAR MOUNTAIN (VÄSTRA DELEN): Nära samhället Svilengrad finns en smärre ravin som utgör ett säkert tillhåll för de i Europa, tämligen svåra arterna masktörnskata och olivsångare. Vid denna lokal förekommer samtliga Europas häckande törnskatearter!

7. SAKAR MOUNTAIN (ÖSTRA DELEN): Sakar mountain och sträckan in mot Burgas är mycket bra för rovfåglar. Arter som ormörn, dvärgörn, mindre skrikörn, ängshök, brun glada m fl. kan ses med lite tur.

8. ROPOTAMO: Otroligt fin skog, men man får lite besviket konstatera att man måste söka specialtillstånd (utfärdas endast för jakt!) för att överhuvudtaget beträda området. I stort kan sägas att man som gästande fågelskådare endast får besöka en parkeringsplats (i områdets södra del) samt några korta avstickare, utmed vägen! Under vårt korta eftermiddagsbesök noterades dock balkanflugsnappare och mellanspett.

9-13. BURGASOMRÅDET (9. MANDRA LAKE; 10. VAYA LAKE; 11. PODA LAKE; 12. ATANASOVO; 13. POMORIE): Kring staden Burgas finns ett flertal våtmarksområden som är hem för mängder av, framför allt, hägrar och skarvar men även änder, vadare och måsfåglar kan beskådas. Atanasovo och Pomorie är s.k. saliner och här rastade under vårt besök tusentals spov- och småsnäppor.

14. GORITZA FOREST: Ytterligare ett exempel på en mycket läcker ekdominerad skog. Den största skillnaden jämfört med Ropotamo, är att man har möjlighet att söka sig in i skogen. Man har därmed större möjlighet att studera fågellivet. Man märker genast att detta är en riktig hackspettskog, mängder av gamla bohål perforerar stammarna. Fågelkören domineras av bofinkar, stenknäckar och taltrastar, men även de båda arterna trädkrypande, gransångare, svarthättor m.m. kan beskådas. Kronan på verket är dock alla hackspettar samt balkanflugsnapparen, som vi observerade med hela fem olika exemplar! Trots att skogen besöktes under lunchtid observerades en hel del fågel, man kan bara undra hur det är att gå i denna magiska skog en tidig morgon!

15. YATATA: Längst in i Varna Lake finns denna avsnörda våtmark, som enligt vår guide, vissa år, är tillhåll för kopparanden. Fågeltillgången var dock inte särskilt imponerande, det mest noter värda var svarthalsad dopping.

16. CAPE KALIAKRA (INKL. BOLATARAVINEN): Området domineras av imponerande kalkstensklippor som störta rakt ner i havet. Dessa klippor utgör utmärkta häckningsunderlag för diverse sjöfåglar, så som toppskarv m fl. Här förekommer även mycket annat t ex alpsglare och nunnestenskvättan. I havet utanför kan man med lite tur även se delfiner (2 arter) och tumlare. Vägen ut till "kapet" kantas av stäpper (kan liknas med en torr svensk fjällhed) och dessa utgör tillhåll för mängder av lärkor (bl. a. kalender- och korttälarka), tjockfötter och stenskvättor (vanlig, isabella- och nunnestenskvättor). Strax norr om kapet finns en smärre ravin (Bolata), i botten på denna finns ett litet sumpområde där man med lite tur kan se dvärgrördrom, purpur- och natthäger. Smådopping

och rörhöna förekommer också. Man bör även skumma av klippbranterna, eftersom det här finns en möjlighet till att se berguven (dock mycket svår).

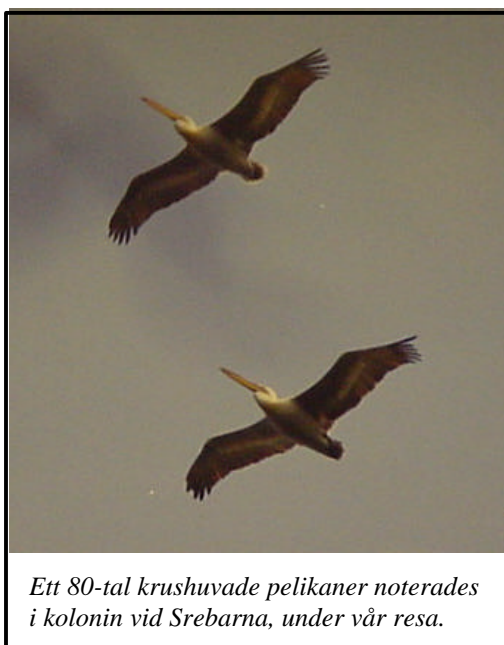
17. YAILITE (VID KAMEN BRYAG): Området bör besökas mest p.g.a. den oerhörda mängd kalanderlärkor som finns här. Dessa bjässar har total kontroll av lufthavet ovan stäppen! Även nunnestenskvätta och svarthuvad sparv förekommer rikligt.

Om man är lagd åt det kulturella hållet så kan man, vid ett besök, även få lite av den varan med på köpet. Området är belamrat med gamla arkeologiska lämningar.

18. SHABLA LAKE: Består av två sjöar, men den större ligger inom privat område och är således ej tillgänglig för besök. Den mindre av sjöarna hade vid vårt besök inte så mycket att ge!

19. DURANKULAK: Ett stort våtmarksområde nära den rumänska gränsen. Huvudattraktionen är givetvis den lilla men, förhållandevis stabila populationen av fältsångare. Här finns dock även mycket annat att se t ex dvärgskarv (ses regelbundet, men häckar ej) rödvingad vadarsvala, aftonfalk, ägretthäger m.m. Lokalen är även känd, för att vintertid hysa stora mängder med rödhalsade gäss (*Branta ruficollis*). Imponerande siffror på uppemot 50 000 individer har inräknats!

20. SREBARNNA: Väster om staden Silistra, intill den mäktiga floden Donau, ligger detta våtmarksområde som mest är känt för sina krushuvade pelikaner. Sjön hyser även stora mängder annan våtmarksfågel, så som dvärgskarv, sex olika arter hägrar, bronsibis, skedstork samt mängder av vitögda dykänder.

Ett 80-tal krushuvade pelikaner noterades i kolonin vid Srebarna, under vår resa.

GUIDER M.M.

Pandion-D är ett bulgariskt guideföretag, som bildades av biologen Nikolay Diltchev, 1990. Företaget har, framför allt, specialiserat sig på att guida s.k. "hobbyturister" (d.v.s. fågelskådare, botaniker m. fl.). För mer info kan man med fördel besöka företagets hemsida (www.birdwatchingholidays.com), eller kontakta företaget direkt via deras e:mail adress (pandiond@einet.bg).

Pandion-D

Cherni Vrah Blvd 20A
1407 SOFIA
BULGARIA
Tel./Fax. ++359-2-9630486

? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Att resa i Bulgarien...! Behövs en guide?

Våra erfarenheter

Om man endast besöker Svarta havskusten så anser vi att man, med en hyfsad karta, har goda utsikter att klara sig bra på egen hand. Utmed de flesta större vägar förekommer både skyltar med kyrillisk och latinska bokstäver. Vårre blir det om man t.ex. vill besöka murkryparna i Trigradavinen. Vägarerna hit är små och samhällena skyltas endast med kyrilliska bokstäver, än värre blir det då man får reda på att namnet på byn inte alltid stämmer överens med vad som står på kartan. Vi har förövrigt fått den uppfattningen att det inte finns någon bra atlas över landets vägnät. Vår guide använde sig t.ex. av en karta från företaget *DHL* och vi behövde (speciellt i landets centrala och södra delar) ofta ta hjälp av lokalbefolkningen (kan oftast ingen engelska) för att komma rätt.

Under maj månad underhålls de vägavsnitt som har farit illa under tjärlossningen, och tro oss då vi säger att de far illa. Vissa vägavsnitt är formligen perforerade av håligheter och kan väl närmast liknas vid ett kraterlandskap på månen! Vägarbetarna jobbar febrilt för att få vägarerna fina och farbara, inför de stundande semesterveckorna. För oss bilåkande icke bulgarer är dessa ständigt återkommande vägarbeten en försvårande omständighet, eftersom man allt som oftast hänvisas till diverse bakgator, där det med all säkerhet inte finns någon som man kan fråga om vägen (språkförbistringen igen)! Då är det bra att ha en guide som kan språket!

Om man ändå väljer att ta en guide, vad kan man då förvänta sig? Vi valde att använda oss av en guide under hela vår vistelse, och kan endast tala utifrån våra erfarenheter med guiden GEORGI KUZMANOV. Georgi var i 40-årsåldern och ordförande i en lokal förening för rovfåglar. Han pratade hjälplig engelska (han kunde dock inte speciellt många engelska fågelnamn, dock betydligt bättre på de latinska!), men enligt egen utsago bättre på franska. Karaktären Georgi var dock svårare att få grepp om, som överallt annars i Bulgarien var han riktigt "serviceminded". Det tycks vara viktigt att ge ett gott intryck, så att inga dåliga rykten sprids om Bulgarien! Han tog oss säkert och lugnt till respektive lokal (annars fanns det

många galningar ute på vägarna), vilket han skall ha en jätteeloge för. Kulturkrockarna var dock många och humöret kunde svänga en hel del (även hos oss!). Krockar berodde i många fall på sättet att fågelskåda. Här i Sverige är vi vana med tidiga skådarmornar, men det tycktes man inte vara i Bulgarien. Här sitter man hellre och festar långt in på kvällarna, än att gå upp tidigt på morgonen. Vareviga dag fick vi kämpa för att komma ut något så när tidigt på morgonen och därmed slippa de värsta soldiset. Detta hjälpte dock föga! Trots nackdelen med sena mornar lyckades vi ändå få se samtliga arter (utom grågamen) som vi hade önskat att få se.

Lite övrig kuriosita om landet

Bulgarien är fortfarande ett mycket billigt land att semestra i. Maten och drycken var billig och vi provade på det mesta som det bulgariska köket hade att bjuda på och betyget blir utsökt, klart godkänt! Den enda magåkomman kom sista dagen i landet, då vi båda drabbades av matförgiftning. Vi misstänker starkt att orsaken till illamåendet, var en illa sköljd sallad, som vi åt i byn Veteren, nära Srebarna. Våra guider tyckte att denna förklaring inte alls stämde och förklarade i stället att det måste ha varit blandningen av öl, vin och raki som orsakade magsjukan! Som sagt de är väldigt måna om att inget dåligt sägs om landet vid hemkomsten, detta inkluderar tydligen även maten.

Som ett exempel på hur billig maten var, så kan vi berätta att i Burgas åt och drack vi, på en strandrestaurang, 6 starköl (0,5 l) + tilltugg i form av friterade svarta havsfiskar (3-4 st.), till en kostnad av cirka 50 SEK!

Om maten var billig så var bensinen desto dyrare. En liter kostade cirka 6.50 SEK. I och med att bensinen är så förhållandevis dyr, så förstår man varför häst/åsna och vagn är ett av de vanligaste transportmedlen på landsbygden.

DAGBOK

Vädret under vår vistelse i Bulgarien var tämligen enformigt. Strålände solsken, dagliga temperaturer på omkring 25 – 35°C och mestadels vindstill. Under vår sista dag i landet hade dock temperaturen sjunkit något (ca 20°C), vinden tilltagit och solens sken mattats något, till följd av ett omfattande molntäcke.

Tisdag 6/5. Efter en tidig start på dagen ankom vi till Vrazhdebna (Sofias internationella flygplats) kl. 13:45 (lokal tid; GMT +2). Resan hit skedde med Austrian airlines och inkluderade en mellanlandning i Wien. Frågan nu var om det fanns någon som skulle möta oss på flygplatsen. Ganska snart får vi, i folkmängden, syn på en man med en murkrypare på bröstet. Han presenterade sig som Georgi Kuzmanov och att han skulle vara vår guide de

*Biätaren noterades samtliga rese-
dagar utom en, den vid Trigrad!*

kommande dagarna. Vi hinner hänga in resans första arter redan vid flygplatsen, men sen bar det av ut ur Sofia. Vi blir dock genast varse om hur krångligt det kan vara att ta sig runt i landet, som icke bulgarisktalande utlänningar. Sofia kändes som en enda stor labyrint, men en ganska angenäm sådan eftersom resans första alpseglare noteras bland husen inne i staden. Till slut kan vi dock lämna Sofia bakom oss och det känns nu på allvar, att vår resa äntligen är igång.

Första anhalt på vår Bulgarieturné är Barikadite i Sredan Goran mountain, en plats där man ganska enkelt skall kunna hänga in kejsarörn. Resan dit tar fyra

timmar och vi får vår första lektion i landets trafiksystem. Bitvis dåliga vägar och idiotiska omkörningar, Georgi är dock en sansad förare och tar inga onödiga risker, vilket vi var tacksamma för. Utmed vägen noteras bl.a. rostgumpsvalor, sommargyllingar och höksångare. Vi ser även en hök som i motljuset är omöjlig att bestämma till art. Med en viss misströstan tro vi att denna individ kan var vår enda chans på balkanhök!

Väl framme i Barikadite tar det inte speciellt lång tid innan vi har lokaliserat kejsarörnen, en gammal fågel som kan ses länge och väl, då den patrullerar över området i jakt på dess favoritföda, siseln (*Spermophilus citellus*), ett litet marklevande ekorrddjur som vi kan notera i några enstaka exemplar. Här ses även några exemplar av isabellastenskvätta, vackra svarthuvad gulärlor och rostgumpsvalor.

Vår första natt i landet sker på ett litet trevligt värdshus i byn Koprivstitsa. Här får vi även avsmaka våra första öl av märket kamenitza. En utsökt inhemsk ölsort.

Onsdag 7/5. Dagens resmål är Trigradravinen, en bergsravin beläget i de södra delarna av landet, nära den grekiska gränsen. Resan hit tar nära fem timmar i anspråk och resan går igenom ett varierande landskap. Till en början huvudsakligen genom jordbruksbyggd, men mot slutet på slingriga bergsvägar. På dessa slingervägar kan ett åksjukepiller var på sin plats, eftersom man mot slutet känner sig rejält illamående.

Kornsparvens rassliga läte dominerar ljudkulissen i många delar av landet, och arten är speciellt vanlig i landets centralt belägna jordbruksområden. Kornsparven måste vara en av

Bulgariens vanligaste fåglar! Utmed vägen noteras örnvårkar, turturduvor, minervaugglor (2) samt även resans första svarthuvade sparv.

Vid framkomsten till Trigrad börjar vi genast att eftersöka resans juvel, murkryparen. Det var BL som tillslut fick syn på en hane som rörde sig högt upp på ravinkanten, nära den södra tunnelmynningen. Georgi lyckades dessutom, med bandspelarens hjälp, locka ner ytterligare en hane (vid parkeringen). Denna individ ses mycket bra och är som närmast endast 15 meter bort! Ytterligare två murkrypare (hane + hona) kan observeras i området. Vi är mycket nöjda med denna uppvisning och BL har fått en födelsedagspresent som han sent kommer att glömma!

I Trigradravinen ses även alpseglare, klippsvalar, pilgrimsfalk och den svarta rödstjärten kan avnjutas i dess ursprungsmiljö. Resten av dagen spenderas i omgivningarna och nattsömnerna intas på ett värdshus i byn Trigrad.

Torsdag 8/5. Lite tidig morgonskådning görs kring värdshuset och resans enda gulhämplingar hängs in samt även en talltita av nominatras. Förflyttningen mellan Trigrad och Dolna Kula påbörjas vid 8.30 taget, en resa som tar lite drygt fem timmar i anspråk, och färden går även idag, till en början, längs slingriga bergsvägar. Det skulle visa sig bli en mycket lång och dryg förflyttning, eftersom det var tämligen fågelfattigt utmed vägen och det var otroligt varmt.

Strax bortanför samhället Smolyan görs dock ett lyckat stopp vid en lövrik dalgång. Här hävdade en balkansångare revir. Det finns i detta område mängder av lämplig biotop, för denna art som nyligen har givits artstatus.

Vi ankommer till Dolna Kula mitt på dagen och det är om möjligt ännu varmare här. Vi märker dock att fågeltillgången är väldigt hög. På kort tid har vi hängt in tre av våra önskearter, balkanhök, balkanmes och klippnötväcka. Dessutom ses här gåsgamar, blåkråkor, medelhavsstenskvättor, eksångare och häcksparvar för att nämna något. Här får vi även för första gången bekanta oss med sjögrodans (*Rana ridibunda*) ständiga kväkanden.

Efter några timmars skådande i denna fågelrika dalgång sätter vi oss åter i bilen, denna gång för att förflytta oss till Studen Kladanetz, där det är tänkt att vi skall övernatta hos Ismail, de två kommande nätterna. Utmed vägen dit ses resans första rödhuvade törnskata.

På kvällen bjuds vi på otroliga mängder mat (minst fem olika rätter!) och dryck (raki och kamenitza). Likt uppsvällda ankor vaggade vi oss fram till sängarna!

Fredag 9/5. Vi lyckades förhandla fram en tidig morgon (kl. 7:00(!)), det hade visat sig att Georgi inte var speciellt morgonpig. Vi hade hoppats få spendera de första morgontimmarna i sångarrika marker, men i stället körde han oss direkt till gamutfodringsplatsen. Här blev vi stående, hela förmiddagen! När vi uttorkade lämnade platsen igen vid 13-tiden, hade vi egentligen inte sett någonting speciellt. Två rödstrupiga sångare var svåra att få syn på, då de väl dolda sjöng från buskagen. I gamväg sågs åtskilliga gåsgamar samt några enstaka smutsgamar, men den art vi hade hoppats på, grågamen, lös med sin frånvaro. På vägen bort från gamkullen, nere i dalgången, noterades resans andra kejsarörn, en nästintill helt adult fågel. Eftermiddagen fortsatte i förmiddagens tecken, med mycket ovilja från Georgis sida och dagen blev tämligen miserabel. Det skall dock sägas att det även idag var otroligt varmt. Under eftermiddagen sågs dock både blåtrast och balkanmes, åtminstone den senare gladde MR som missade denna art vid Dolna Kula.

Under kvällen sökte vi oss till en högt belägen plats, nära vårt boende, för att spana in gamarna, men inte heller denna gång sågs någon grågama. När vi skulle gå ner för sluttningen noterades en Nose-horned Viper (*Vipera ammodytes*), som argt fräste och puffade sig ner för slänten.

Lördag 10/5. En lång transportdag! Vi skulle denna dag ta oss från Studen Kladanetz till Burgas vid Svarta havskusten, en resa som tog nära sju timmar i anspråk. Under turen gjordes dock flera skådarstopp och mängder av framför allt rovfåglar sågs. Först gjordes dock ett stopp vid en smärre ravin i Sakar mountain, strax utanför Svilengrad. Det tog inte speciellt lång tid innan vi hade lokaliserat olivsångaren (3 olika exemplar) och masktörnskatan (2 par). Enligt Georgi häckar här fyra olika arter törnskator, vi noterade tre av dessa under vårt korta stopp (missade den svartpannade) och den rödhuvade var speciellt vanlig (minst 10ex.). Under den fortsatta resan mot Burgas sågs örnvårk (1), brun glada (3), bivårk (flera hundra), mindre skrikörn (7), ormörn (2) samt en otroligt bra observation på en ljus dvärgörn som korsade vägen, lågt över våra huvuden.

Vi var framme i Burgas kl. 14.00 och Georgi bestämde mer eller mindre själv att vi skulle åka direkt till Ropotamo, en lokal som vi annars hade planerat att besöka tidigt nästa morgon. Lokalen var i vårt tycke en stor besvikelse eftersom det endast var tillåtet att besöka några små begränsade grön-områden. Vi lyckades dock lokalisera en balkanflugsnappare (2K hane), vilket var målet med lokalen. I övrigt noterades mellanspett och trädgårdsträdskrypare. På väg in mot Burgas igen stannade vi till vid Podasjön, som härbärgerade förhållandevis stora kolonier med hägrar och skedstork. Även några enstaka skäggtärnor noterades. Natten spenderades på hotell inne i Burgas, varifrån vi har bra utsikt över Svarta havet och Atanasovosalinerna.

Söndag 11/5. En heldag i Burgasområdets sjö- och jordbrukslandskap. Inte heller denna dag lyckades vi förmå Georgi, att komma upp tidigt på morgonen, vilket är klart väsentligt eftersom det ganska snabbt blir dåligt ljus (hiskeligt värmedaller) i dessa trakter. Hur som helst började dagen med ett besök vid Mandrasjön, där resans första vita pelikaner noterades. Ytterligare ett antal vita pelikaner kunde skrivas in i observationsboken innan dagen var slut. Trastsångaren är otroligt vanlig och dominerar vasskören totalt. Dess kraxande kan minst sagt vara ganska störande.

Nära byn Prisad iaktogs resans andra dvärgörn, även denna gång en ljus fas på mycket nära håll. Vid ett grustag nära Mandrasjön ("Mandra Quarry") noterades två roständer och vid Atanasovosalinerna noterades tusentals vadare, de flesta spovsnäppor, men även en hel del småsnäppor fanns i flocken. Vid det här laget var dock ljuset så katastrofalt dåligt, att någon bättre genomgång av vadarna kändes helt meningslöst. Vid denna lokal noterades även ett tiotal sandtärnor. Pomoriesalinerna påminde en hel del om föregående lokal i hänseende på fågelsammansättningen, dock inte alls i samma mängder.

Efter nära nog en heldags skådning kring Burgassjöarna, kunde vi något besviket konstatera att dessa sjöar kändes en aningens fågelfattiga. Detta kunde eventuellt hänga ihop med att det var helgdag och mycket folk rörde sig kring dessa. Å andra sidan, hade man kommit ut före åtta, så hade man antagligen sett mycket mer än vad vi mäktade med.

Dagens häftigaste upptäckt kom då vi under eftermiddagen slöskådade ut över havet, från hotellbalkongen. Tusentals medelhavsliror passerade förbi i en strid ström. Under en tiominutersperiod passerar lite drygt tusen individer (!), i nordlig riktning. Vi kunde även notera åtta labbar (6 ljusa + 2 mörka) samt en hel del kentska tärnor och dvärgmåsar.

Måndag 12/5. Resan gick idag norrut längs med Svarta havskusten och målet för dagen var Kavarna i nordöstra Bulgarien. Ett flertal stopp gjordes utmed vägen men inget speciellt noteras förrän vi är i Goritza Forest. En urläcker och rekommenderbar ekdominerad skog, som ligger utmed europavägen. Den fågelart som dominerar kören är bofinken, men även flera trädgårdsträdskrypare, taltrastar, stenknäckar och gransångare hörs. Inom ett begränsat område, nära vägen, lyckas vi dessutom lokalisera fem olika balkanflugsnappare (3

hanar + 2 honor). Vårt besök gjordes mellan kl. 11.30 och 13.30, men för bästa utbud bör man nog vara här betydligt tidigare än så.

Utanför Varna besöks ett smärre våtmarksområde, Yatata, där det vid något enstaka tillfälle har häckat kopparand. Det lilla vi kunde se inkluderade smådopping, svarthalsad dopping, brunänder, snatteränder och ”*Tadorna tadorna*” (Förmodligen Georgis favoritfågel, om man bortser från rovfåglarna).

Väl i Kavarna besöks en frodig ravin mitt inne i samhället. Vi lyckas nästan omgående lokalisera ett flertal balkanspettar, samt även ett balkanhökspår, som ses mycket bra då de stillasittandes, vilar i en trädskrona intill vägen. Om hanen kan man bara säga att han är en helt otroligt vacker fågel! Natten spenderas på ett trevligt värdshus i Kavarna, men bra utsikt över ”balkanhöksdalen”.

Tisdag 13/5. Dagens stora mål för dagen var fältsångarna vid Durankulak, men tyvärr inte heller denna dag lyckades vi komma iväg för åtta på morgonen (ett ständigt återkommande problem!). Denna morgon såg dock Georgi riktigt risig ut, han hade troligen festat halva natten. Väl framme vid Durankulak tog Georgi oss inte till fältsångarplatsen, utan till en helt annan del av sjön. Detta påtalades bestämt av oss, vilket medförde att han tjurigt och med en rivstart tog oss till rätt plats (campingplatsen i området norra del), samtidigt mumlade han något om att det var ”*Bad light...*” där på förmiddagarna, vilket givetvis var skitsnack från hans sida (man tittar västerut och solen går upp i öster även här!). Vi fick helt otroligt bra observationer av flera fältsångare. Hade vi låtit Georgi få bestämma så hade vi förmodligen fått stirra på några sjungande siluetter. Vid fältsångarplatsen noterades dessutom flera vassångare, sävsparvar av den lokala tjocknäbbade rasen *Emberiza schoeniclus reiseri*, kalanderlärka, rödstrupig piplärka, fältpiplärka, sandtärna, nunnestenskvätta samt en hel del i övrigt. Medan vi hade avnjutit fältsångarna, så hade Georgi hunnit besinna sig och han var åter rätt trevlig att ha att göra med. Vi fortsatte sedan till hans ursprungsställe. Här lyckades vi nosa upp flertalet rödvingade vadarsvalor, ägretthägrar, bronsibisar och dvärgskarvar. Dessutom noterades en mindre flugsnappare (hona) och två aftonfalkar. Denna lokal var, fågelmässigt, en av de bästa som besöktes under våran Bulgarienvistelse och ett besök kan varmt rekommenderas. Dagens sista anhalt blev den mindre av Shablasjöarna, den stora ligger på privatmark och får inte beträdas! Hur som helst så var det inte mycket nytt som noterades här. Lufthavet dominerades klart av de tusentals backsvalor som for fram och åter, över sjön, i sin jakt på insekter.

Onsdag 14/5. Som vanligt kom vi iväg sent (kl. 8.30). I dagens schema ingick bland annat stäppfågelskådning i Kavarnas omgivning. På stäppen (kan närmast liknas vid en torr fjällhed) innan byn Balgarevo, noterades resans enda tjockfötter samt även flera korttälärkor och isabellastenskvättor. Utmed vägen till Cap Kaliakra iaktogs flertalet kalanderlärkor och ute vid själva kapet noterades nunnestenskvättor, toppskarvar (rasen *Ph. a. desmaresti*), alpseglare och medelhavsliror. Lite underlig kändes observationen av tre ejdrar (endast en sällsynt gäst i Bulgarian!), som låg och guppade på havet, alldeles nedanför klipporna. Runt dessa sågs då och då ryggenor, tillhörande tumlare (*Phocoena phocoena*), bryta vattenytan.

I närheten av kapet ligger Bolataravinen och i botten på denna ravin finns ett smärre sumphål.

Kalanderlärkan – en karaktärsart på stäppen vid Kaliakra och Kamen Bryag!

Här noterades bland annat resans första (!) dvärgrördrom, purpur- och natthäger, rörhöna, smådopping och cettisångare. En honfärgad stäpphök noterades då den kortvarigt kretsade över ravinen. Nästa mål för dagen blev byn Kamen Bryag och de arkeologiska lämningarna, Yailite. Över lämningarna drillade (kalander)lärkorna högt i skyn. Dessa biffiga fåglars sånglärkeliknande sång dominerade ljudkulissen tillsammans med den svarthuvade sparvens. I övrigt noterades medelhavsliror, labb, nunnestenskvättor samt även resans enda fiskmås (!). Här finns även en smärre koloni med spanska sparvar som, i brist på storkbon (?), har valt att förlägga denna till håligheter i kalkstensklipporna. Dagens skådning var den sista med Georgi. Han var tvungen att resa tillbaka till Sofia för att hälsa nästa skådargrupp välkommen till Bulgarien.

Torsdag 15/5. Med en ny bilförare (Pancho), samt en tolk (tyvärr namnlös!), beger vi oss av mot resans sista anhalt, Srebarna, beläget intill Donauflodens i landets norra del. Resan dit gick genom Dobrogeas vidsträckta jordbrukslandskap och inte mycket av fågelvärde noteras utmed vägen. Resan från Kavarna till Srebarna tar två timmar och väl framme lyckas vi nästan omgående hänga in resans sista målart, den krushuvade pelikanen! I detta våtmarksområde förekommer en stor koloni, med denna sällsynta pelikanart. Vid vårt besök inräknas minst 80 adulta fåglar. I området noterades även gråhake- och svarthalsad dopping, dvärgskarv, rallhäger, dvärgrördrom, bronsibis, havsörn, samtliga *Chlidonias*-arter samt mycket mera. Liksom i Durankulak så är den vitögda dykanden den klart vanligast andarten. Då och då passerar även enstaka vita pelikaner över sjön och det ges utmärkta möjligheter till jämförelser, mellan dessa båda pelikanarter.

Övernattning sker i ett hus i byn Vetren och för en stund drabbas vi av något som kan beskrivas som, mindre trevliga omständigheter. För det första så bevakades huset, där vi skulle bo, av en ettrig och ilsk hund. Denna var man tvungen att ivrigt bekämpa, med hjälp av stativbenen, om man överhuvudtaget skulle kunna ta sig in i huset. På kvällen äts en sallad som troligen var besudlad med en hel massa bakterier som vi nordbor inte var vana med. Hur som helst fick MR, med en otrolig smärta i magtrakten, spendera natten dubbelvikt över en toastol och BL fick sitt ”straff” några timmar senare, på Wiens flygplats!

Fredag 16/5. Den sista dagen i Bulgarien bestod av en enda lång transport från Srebarna till Sofia, för avfärd hem till Sverige igen. Vägsträckningen var betydligt bättre än vad vi hade vant oss vid under den gångna veckan och de ca 50 milerna, avverkades på 6 timmar. Eftersom vi båda kände oss hängiga, orkade vi inte stanna och skåda fågel på speciellt många ställen utmed vägen. Vi var dessutom mycket nöjda med de fåglar som vi redan hade sett.

Kl. 18.10 lyfte vårt plan mot Wien och Stockholm.

ARTFÖRTECKNING

Nedanstående lista är en förteckning över de arter som observerades under vår resa till Bulgarien, 6-16/5 2003. Fåglarnas svenska, engelska och latinska namn samt systematik, följer *Holarktis fåglar, SOF:s officiella svenska namnlista med vetenskapliga och engelska namn* (Nils Kjellén & Urban Olsson 1995). I övrigt används, för däggdjur, *Däggdjur – Alla Europas arter* (Björvall & Ullström 1985) samt för reptiler och amfibier, *Collins field guide to Reptiles & amphibians of Britain and Europe* (Arnold & Ovenden 2002).

FÅGLAR / BIRDS / AVES

⁰⁰¹ **STORLOM** / BLACK-THROATED DIVER / *Gavia arctica*

En observation: 1ex. observerades från Hotellbalkongen i Burgas, den 11/5.

⁰⁰² **SMÅDOPPING** / LITTLE GREBE / *Tachybaptus ruficollis*

Observerades vid endast två tillfällen: 2ex. Yatata, Varna Lake, 12/5 samt 1ex. Bolataravinen, Cape Kaliakra, 14/5.

⁰⁰³ **SKÄGGDOPPING** / GREAT CRESTED GREBE / *Podiceps cristatus*

Observerades i Svarta havet utanför Burgas, i Durankulak samt i Srebarna. Flest (minst 20ex.) noterades vid den sistnämnda lokalen.

⁰⁰⁴ **GRÅHAKEDOPPING** / RED-NECKED GREBE / *Podiceps grisegena*

Endast observerad i Srebarna, där 5ex. noterades den 15/5.

⁰⁰⁵ **SVARTHALSAD DOPPING** / BLACK-NECKED GREBE / *Podiceps nigricollis*

Observerad vid två tillfällen: 2ex. Yatata, Varna Lake, 12/5 samt 1ex. Srebarna 15/5.

⁰⁰⁶ **MEDELHAVSLIRA** / YELKOUAN SHEARWATER / *Puffinus yelkouan*

Över havet utanför Burgas pågick ett intensivt sträck av medelhavsliror, på kvällen den 11/5. När sträcket var som intensivast passerade ca 1000 individer, i nordlig riktning, under en tiominutersperiod! En del individer flög även i sydlig riktning och man kan förmoda att det sker en cirkulation av havsfågel inne i Burgasbukten, inte helt olikt den som, vissa höstar, sker i Laholmsbukten.

Medelhavsliror iakttoogs även vid Cape Kaliakra (192ex sträckande) den 14/5 samt samma dag även vid Yailite, Kamen Bryag (12 sträckande + 38 rastande).

⁰⁰⁷ **STORSKARV** / GREAT CORMORANT / *Phalacrocorax carbo sinensis*

Noterades samtliga dagar då vi befann oss utmed svarta havskusten, samt även vid Srebarna och Donau. Kolonierna i sjöarna kring Burgas var i många fall förlagda till kraftledningsstolpar!!

⁰⁰⁸ **TOPPSKARV** / EUROPEAN SHAG / *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*

Noterad vid Cape Kaliakra, där en av Bulgariens enda häckande kolonier finns, samt med några enstaka individer även vid Yailite, Kamen Bryag den 14/5.

⁰⁰⁹ **DVÄRGSKARV** / PYGMY CORMORANT / *Phalacrocorax pygmeus*

Noterades vid Mandra Lake, Burgas (1ex. den 11/5), Durankulak (9+2ex den 13/5), Balgarevo, Kape Kaliakra (15ex. förbiflygande den 14/5) samt vid Srebarna och Donau (många individer den 15/5).

⁰¹⁰ **VIT PELIKAN** / GREAT WHITE PELICAN / *Pelecanus onocrotalus*

Vita pelikaner noterades i Burgasområdet med 4ex. i Mandra Lake, 50 + 1ex i Vaya Lake samt 4 nordsträckande ex. vid Atanasovo Lake (troligen identiska med fåglarna i Mandra Lake) den 11/5. I norra Bulgarien iaktogs 18ex. korsa Donau, nära Srebarna (flög in i Rumänien, tillsammans med en krshuvad pelikan!) samt 6+18+5ex vid Srebarna.

⁰¹¹ **KRUSHUVAD PELIKAN** / DALMATIAN PELICAN / *Pelecanus crispus*

I Srebarna häckar den krshuvade pelikanen på konstgjorda plattformar. Under vårt besök noterades minst 80ad fåglar på och omkring dessa. Även några enstaka ungar (pulli) kunde iaktas i kolonin. Den enda övriga observationen gäller en ensam individ som sågs korsa Donau tillsammans med vita pelikaner (se ovan). Samtliga observationer gjorde den 15/5.

⁰¹² **DVÄRGRÖRDROM** / LITTLE BITTERN / *Ixobrychus minutus*

Endast iakttagen i Bolataravinen, Kaliakra (en hane 14/5) samt vid Srebarna (minst 5ex. 15/5).

⁰¹³ **NATTHÄGER** / BLACK-CROWNED NIGHT-HERON / *Nycticorax nycticorax*

Arten observerades i Burgasområdet vid Poda Lake (koloni), Vaya Lake (1) samt i Atanasovo (1) den 10-11/5. Arten noterades även vid Bolataravinen, Kaliakra (1ad. 14/5) samt dagen efter även vid Srebarna (liten koloni).

⁰¹⁴ **RALLHÄGER** / SQUACCO HERON / *Ardeola ralloides*

I Burgasområdet endast noterad i Mandrasjön (1+1ex) den 11/5. I övrigt även noterad vid Durankulak (2), Shabla (2), Cape Kaliakra (2) samt vid Srebarna (koloni).

⁰¹⁵ **SILKESHÄGER** / LITTLE EGRET / *Egretta garzetta*

Vanlig! Sågs i varierande mängd de flesta dagar då vi var utmed svarta havskusten samt vid Srebarna.

⁰¹⁶ **ÄGRETHÄGER** / GREAT WHITE EGRET / *Egretta alba*

Endast två observationer. Dessa gjordes båda samma dag (den 13/5). 6ad. (varav en i häckningsdräkt) vid Durankulak samt 1ex (flög mot norr) vid Shabla.

⁰¹⁷ **GRÅHÄGER** / GREY HERON / *Ardea cinerea*

Vanlig! Noterades alla dagar utom tre.

⁰¹⁸ **PURPURHÄGER** / PURPLE HERON / *Ardea purpurea*

Noterades med minst 10ex vid Durankulak (13/5), 1ex vid Bolataravinen, Kaliakra (14/5) samt minst 10ex vid Srebarna (15/5).

⁰¹⁹ **SVART STORK** / BLACK STORK / *Ciconia nigra*

Endast noterad vid Dolna Kula och Studen Kladanetz. Vid båda dessa lokaler kunde "klippbon" beskådas.

⁰²⁰ **VIT STORK** / WHITE STORK / *Ciconia ciconia*

Väldigt vanlig, inte minst i landets centralt belägna jordbruksområden. Den bulgariska bondepraktikan omtalar storken som "regnfågeln" och den by som inte har något storkbo kan räkna med torka och missväxt! I en by nära Burgas har man tagit denna bondepraktika bokstavligt. För säkerhetsskull har man med konstgjorda plattformar lyckats locka till sig inte mindre än 10 häckande storkpar!

⁰²¹ **BRONSIBIS** / GLOSSY IBIS / *Plegadis falcinellus*

Endast noterad vid Mandra Lake (1ex. 11/5), Durankulak (3ex. 13/5) samt vid Srebarna och Donau (minst 25ex. 15/5).

⁰²² **SKEDSTORK** / SPOONBILL / *Platalea leucorodia*

Noterad med flera ex i Burgassjöarna. Bland annat iaktogs en häckande koloni i Poda Lake den 10/5. Arten noterades även vid Yatata, Varna Lake (1ex. 12/5) samt vid Srebarna (liten koloni 15/5).

⁰²³ **KNÖLSVAN** / MUTE SWAN / *Cygnus olor*

Noterad i många av sjöarna kring Burgas, i Durankulak samt i Srebarna.

⁰²⁴ **BLÄSGÅS** / GREATER WHITE-FRONTED GOOSE / *Anser albifrons*

En observation: 8ex. rastade i Durankulak den 13/5.

⁰²⁵ **GRÅGÅS** / GREYLAG GOOSE / *Anser anser*

Endast två observationer: 1 par + 3 pull. Durankulak den 13/5 samt 1 par + 1 pull i Srebarna den 15/5.

⁰²⁶ **ROSTAND** / RUDDY SHELDUCK / *Tadorna ferruginea*

Den enda observationen (2ex) gjordes vid en för arten säker (?) lokal, "Mandra Quarry" (ett grustag nära Mandra Lake).

⁰²⁷ **GRAVAND** / COMMON SHELDUCK / *Tadorna tadorna*

Endast noterad i små mängder, utmed svarta havskusten, från Burgas i söder till Durankulak i norr.

⁰²⁸ **SNATTERAND** / GADWALL / *Anas strepera*

Noterad vid Poda Lake (1), Atanasovo (3), Yatata, Varna Lake (10) samt vid Srebarna (10).

⁰²⁹ **GRÄSAND** / MALLARD / *Anas platyrhynchos*

Endast smärre antal sedda under fem av dagarna.

⁰³⁰ **ÅRTA** / GARGANAY / *Anas querquedula*

Noterad med 3ex. vid Poda Lake den 10/5 samt med 1 par vid Mandra Lake den 11/5.

⁰³¹ **SKEDAND** / SHOVELER / *Anas clypeata*

Endast en observation: 1 par iaktogs i Srebarna den 15/5.

⁰³² **BRUNAND** / COMMON POCHARD / *Aythya ferina*

Noterad vid Poda Lake (10), Yatata, Varna Lake (10), Durankulak (1 hane) samt i Srebarna (10).

⁰³³ **VITÖGD DYKAND** / FERRUGINOUS DUCK / *Aythya nyroca*

Vanligt förekommande både i Durankulak och i Srebarna.

⁰³⁴ **EJDER** / COMMON EIDER / *Somateria mollissima*

En av resans största överraskningar. 1ad. hane + 1 2k hane + 1 hona rastade utanför Cape Kaliakra den 14/5.

⁰³⁵ **BIVRÅK** / EUROPEAN HONEY BUZZARD / *Pernis apivorus*

Den 10/5 noterades ett kraftigt nordsträck, förbi Burgas, bl. a. inräknades uppemot 100ex. i en och samma skruv! I övrigt endast noterad i mindre antal.

⁰³⁶ **BRUN GLADA** / BLACK KITE / *Milvus migrans*

Endast noterad i landets södra del: 2ex. vid Topovgrad samt 1ex. i de östra delarna av Sakar mountain. Båda observationerna gjordes den 10/5.

⁰³⁷ **HAVSÖRN** / WHITE-TAILED EAGLE / *Haliaeetus albicilla*

1ad. vid Vaya Lake 11/5 samt 1ad. + 1 2k vid Srebarna 15/5, är de enda observationerna.

⁰³⁸ **SMUTSGAM** / EGYPTIAN VULTURE / *Neophron percnopterus*

Endast noterad vid Studen Kladanetz där minst 3 ad. individer noterades den 9/5.

⁰³⁹ **GÅSGAM** / GRIFFON VULTURE / *Gyps fulvus*

Endast iakttagen i Studen Kladanetz och Dolna Kula, med som mest 17 individer den 9/5. Vid den förstnämnda lokalen kunde dessutom två bon beskådas.

⁰⁴⁰ **ORMÖRN** / SHORT-TOED EAGLE / *Circaetus gallicus*

Två observationer: 2ad. Sakar mountain (östra delen), 10/5 samt 1ad. Mandra Lake (norr om), 11/5.

⁰⁴¹ **BRUN KÄRRHÖK** / MARSH HARRIER / *Circus aeruginosus*

Förekom tämligen allmänt i Durankulak samt i Srebarna. I övrigt endast två observationer. 1ex. mellan Sofia och Barikadite, 6/5 samt 1f Mandra Lake 11/5.

⁰⁴² **STÄPPHÖK** / PALLID HARRIER / *Circus macrourus*

1f-färgad individ noterades vid Bolataravinen, Kaliakra, den 14/5.

⁰⁴³ **ÄNGSHÖK** / MONTAGU'S HARRIER / *Circus pygargus*

Den enda observationen gällde 1ad. hane + 4 honor vid en plats i Sakar mountain den 10/5.

⁰⁴⁴ **DUVHÖK** / NORTHERN GOSHAWK / *Accipiter gentilis*

Arten noterades fyra av dagarna, spritt över hela landet.

⁰⁴⁵ **BALKANHÖK** / LEVANT SPARROWHAWK / *Accipiter brevipes*

Vi fick ett par riktigt fina observationer av denna otroligt vackra rovfågel! Vid Dolna Kula noterades en eventuellt två hanar den 8/5 och i en frodig dalgång inne i Kavarna sågs både en hane och en hona på mycket nära håll, den 12/5.

⁰⁴⁶ **ORMVRÅK** / COMMON BUZZARD / *Buteo buteo*

Observerades, i varierande mängd, alla dagar utom två.

⁰⁴⁷ **ÖRNVRÅK** / LONG-LEGGED BUZZARD / *Buteo rufinus*

Endast noterad i landets södra delar där 1ex. sågs mellan Sofia och Bariakdite 6/5, minst 5ex. mellan Barikadite och Trigrad 7/5, minst 4ex. Dolna Kula 8/5 samt 1ex. Sakar mountain 10/5.

⁰⁴⁸ **MINDRE SKRIKÖRN** / LESSER SPOTTED EAGLE / *Aquila pomarina*

Noterad med 2ad vid Elhovo 10/5, 1ad. Sakar mountain (östra delen) 10/5, 4 str. norr vid Burgas 10/5, 1ad. Vaya Lake 11/5 samt 2ad. str. norr Prisad (beläget S. om Mandra Lake) 11/5.

⁰⁴⁹ **KEJSARÖRN** / IMPERIAL EAGLE / *Aquila heliaca*

Två observationer: 1ad. Barikadite 6/5 samt 1ex. 5k Studen Kladanetz 9/5.

⁰⁵⁰ **DVÄRGÖRN** / BOOTED EAGLE / *Hieraetus pennatus*

Två riktiga pangobservationer! 1ad. (ljus) strax Ö. om Topograd 10/5 samt 1ad. (ljus) Prisad (beläget S. om Mandra Lake) 11/5.

⁰⁵¹ **TORNFALK** / COMMON KESTREL / *Falco tinnunculus*

Förhållandevis vanlig, åtminstone i landets södra delar. Tycktes vara mer sällsynt utmed svarta havskusten. Arten noterades samtliga dagar utom fyra.

⁰⁵² **AFTONFALK** / RED-FOOTED FALCON / *Falco vespertinus*

Endast observerad vid Durankulak, där 1ad. hane + 1 hona noterades den 13/5.

⁰⁵³ **LÄRKFALK** / EURASIAN HOBBY / *Falco subbuteo*

Noterad med 1ad. Studen Kladanetz 9/5, 2ad. Elhovo 10/5, 1ad. Prisad (beläget S. om Mandra Lake) 11/5, 1ad. strax norr om Burgas 11/5 samt 1ad. Srebarna 15/5.

⁰⁵⁴ **PILGRIMSFALK** / PEREGRINE FALCON / *Falco peregrinus*

Enda observationen gäller ett häckande par som iaktogs vid Trigrad ravinen den 7/5.

⁰⁵⁵ **RÖRHÖNA** / COMMON MOORHEN / *Gallinula chloropus*

Endast två observationer: 1ad. Bolataravinen, Kaliakra, 14/5 samt enstaka hörda vid Srebarna 15/5.

- ⁰⁵⁶ **SOTHÖNA** / COMMON COOT / *Fulica atra*
Framför allt iakttagen vid Durankulak, Srebarna samt Yatata, Varna Lake.
- ⁰⁵⁷ **STRANDSKATA** / EURASIAN OYSTERCATCHER / *Haematopus ostralegus*
En individ som hördes sträcka förbi Durankulak den 13/5, var den enda observationen.
- ⁰⁵⁸ **STYLTFLÖPARE** / BLACK-WINGED STILT / *Himantopus himantopus*
Endast noterad vid Burgassjöarna och då framför allt i Atanasovo.
- ⁰⁵⁹ **SKÄRFLÄCKA** / PIED AVOSETT / *Recurvirostra avosetta*
Vanligt förekommande i Burgassjöarna och då framför allt i Atanasovo och Pomorie.
- ⁰⁶⁰ **TJOCKFOT** / STONE-CULEW / *Burhinus oedicephalus*
3 + 1ex. noterades på stäppen strax väster om byn Balgarevo, Kaliakra den 14/5.
- ⁰⁶¹ **RÖD Vingad Vadarsvala** / COLLARED PRATINCOLE / *Glareola pratincola*
Endast noterad vid Durankulak, där sex individer iaktogs den 13/5.
- ⁰⁶² **MINDRE STRANDPIPARE** / LITTLE RINGED PLOVER / *Charadrius dubius*
Observerad vid Dolna Kula (1ex. 8/5), Atanasovo (1ex. 11/5) samt vid Durankulak (7ex. 13/5).
- ⁰⁶³ **SVARTBENT STRANDPIPARE** / KENTISH PLOVER / *Charadrius alexandrinus*
Endast observerad vid Atanasovo, med 1ex. den 11/5.
- ⁰⁶⁴ **KUSTPIPARE** / GREY PLOVER / *Pluvialis squatarola*
En observation: 1ex. rastade vid Durankulak den 13/5.
- ⁰⁶⁵ **TOFSVIPA** / NORTHERN LAPWING / *Vanellus vanellus*
Endast noterad i mindre mängd vid Durankulak, Srebarna samt vid Yatata, Varna Lake.
- ⁰⁶⁶ **SMÅSNÄPPA** / LITTLE STINT / *Calidris minuta*
Noterades i ganska stora antal vid Atanasovo (minst 100ex.) samt i mindre mängd vid Pomorie, Yatata, Durankulak samt vid Balgarevo, Kaliakra.
- ⁰⁶⁷ **SPOVSNÄPPA** / CURLEW SANDPIPER / *Calidris ferruginea*
Tusentals rastande spovsnäppor kunde bokföras vid Atanasovo ooh Pomorie den 11-12/5, samt även i mindre mängd vid Yatata och Balgarevo, Kaliakra.
- ⁰⁶⁸ **KÄRRSNÄPPA** / DUNLIN / *Calidris alpina*
Endast två observationer: 2ex. Atanasovo 11/5 samt 1ex. Balgarevo, Kaliakra 14/5.
- ⁰⁶⁹ **BRUSHANE** / RUFF / *Philomachus pugnax*
Endast noterad i mindre mängd: 2ex. Mandra Lake 11/5, 20ex. Atanasovo 11/5, 2ex. Yatata, Varna Lake 12/5 samt 3ex. Durankulak 13/5.
- ⁰⁷⁰ **ENKELBECKASIN** / COMMON SNIPE / *Gallinago gallinago*
Endast en observation: 1ex. Durankulak 13/5.
- ⁰⁷¹ **STORSPOV** / EURASIAN CURLEW / *Numenius arquata*
Endast observerad vid Atanasovo där 2ex. noterades den 11/5.
- ⁰⁷² **SVARTSNÄPPA** / SPOTTED REDSHANK / *Tringa erythropus*
Noterad vid Atanasovo, där 13ex. rastade den 11/5.

⁰⁷³ **GRÖNBENA** / WOOD SANDPIPER / *Tringa glareola*

Noterad vid Durankulak, där 9ex. rastade den 13/5.

⁰⁷⁴ **ROSKARL** / RUDDY TURNSTONE / *Arenaria interpres*

Observerad vid Pomorie, där 2ex. rastade den 11/5.

⁰⁷⁵ **LABB** / PARASITIC JAEGER / *Stercorarius parasiticus*

Från vår hotellbalkong i Burgas noterades totalt åtta labbar (6 ljusa + 2 mörka), på eftermiddagen den 11/5. Vid Yailite, Kamen Bryag noterades en (ljus) labb den 14/5.

⁰⁷⁶ **SVARTHUVAD MÅS** / MEDITERRANEAN GULL / *Larus melanocephalus*

Endast iakttagen utmed svarta havskusten (vid Burgas, Durankulak och Yailite), samt vid Donau.

⁰⁷⁷ **DVÄRGMÅS** / LITTLE GULL / *Larus minutus*

Stora mängder med dvärgmåsar noterades vid Atanasovo den 11/5, där minst 350ex noterades. I övrigt även sedd vid Yailite samt vid Donau (40ex. str. Ö. 15/5).

⁰⁷⁹ **SKRATTMÅS** / BLACK-HEADED GULL / *Larus ridibundus*

Endast noterad i små antal utmed svarta havskusten samt vid Srebarna.

⁰⁸⁰ **FISKMÅS** / MEW GULL / *Larus canus*

En individ som noterades vid Yailite, Kamen Bryag, den 14/5, var den enda observationen!

⁰⁸¹ **SILLTRUT** / LESSER BLACK-BACKED GULL / *Larus fuscus*

1ad + 1 2k (str. N) vid Durankulak, 13/5 samt 1ad (str N) Cape Kaliakra 14/5.

⁰⁸² **MEDELHAVSTRUT** / YELLOW-LEGGED HERRING GULL / *Larus michahellis*

Vanlig, sågs vid många platser utmed svarta havskusten samt vid Donau.

⁰⁸³ **SANDTÄRNA** / GULL-BILLED TERN / *Sterna nilotica*

Noterad vid Atanasovo (10ex.) den 11/5 samt vid Durankulak (3ex.) den 13/5.

⁰⁸⁴ **KENTSK TÄRNA** / SANDWICH TERN / *Sterna sandvicensis*

Vanligt förekommande utmed svarta havskusten.

⁰⁸⁵ **FISKTÄRNA** / COMMON TERN / *Sterna hirundo*

Vanligt förekommande utmed svarta havskusten samt vid Donau.

⁰⁸⁶ **SMÅTÄRNA** / LITTLE TERN / *Sterna albifrons*

Noterad med ett flertal individer vid Atanasovo och Pomorie. Arten noterades även vid Durankulak.

⁰⁸⁷ **SKÄGGTÄRNA** / WHISKERED TERN / *Chlidonias hybridus*

Noterades med 4ex. Poda Lake 10/5, 1ex. Vaya Lake 11/5, 7ex. Durankulak 13/5, 8ex. Srebarna 15/5 samt 15ex. Donau, nära Srebarna, 15/5.

⁰⁸⁸ **SVARTTÄRNA** / BLACK TERN / *Chlidonias niger*

Noterad vid Atanasovo med 1ex. 10/5 och 5ex. 11/5. Arten noterades även vid Donau och Srebarna (minst 40ex. 15/5).

⁰⁸⁹ **VITVINGAD TÄRNA** / WHITE-WINGED BLACK TERN / *Chlidonias leucopterus*

Den *Chlidonias*-tärna som noterades i störst mängd. Iaktogs med varierande antal vid Atanasovo, Durankulak samt vid Srebarna.

- ⁰⁹⁰ **TAMDUVA** / ROCK DOVE / *Columba livia* [domest.]
Vanligt förekommande i samhällen över hela landet.
- ⁰⁹¹ **RINGDUVA** / COMMON WOOD PIGEON / *Columba palumbus*
Endast ett fåtal noterades utmed transportsträckor mellan olika lokaler. (2ex. 6/5 och 5ex. 10/5)
- ⁰⁹² **TURKDUVA** / COLLARED DOVE / *Streptopelia decaocto*
Mycket vanlig över hela landet. Framför allt iakttagen i samhällen.
- ⁰⁹³ **TURTURDUVA** / EUROPEAN TURTLE DOVE / *Streptopelia turtur*
Mycket vanlig över hela landet. Noterad alla dagar utom två.
- ⁰⁹⁴ **GÖK** / COMMON CUCKOO / *Cuculus canorus*
Mycket vanlig! Arten noterades samtliga dagar och var kanske speciellt vanlig i Srebarna.
- ⁰⁹⁵ **DVÄRGUV** / EUROPEAN SCOPS OWL / *Otus scops*
Noterades med 4ex. i Dolna Kula 10/5, 1ex. Studen Kladanetz 11/5, 1ex. Burgas 11/5 samt 1ex. Vetren nära Srebarna 15/5.
- ⁰⁹⁶ **MINERVAUGGLA** / LITTLE OWL / *Athene noctua*
Tre observationer: 1 + 1ex. Barikadite – Trigrad 7/5 samt 1ex. Studen Kladanetz 9/5.
- ⁰⁹⁷ **TORNSEGLARE** / COMMON SWIFT / *Apus apus*
Vanligt förekommande, noterades de flesta dagar.
- ⁰⁹⁸ **ALPSEGLARE** / ALPINE SWIFT / *Apus melba*
De första alpseglarna (3ex.) noterades redan inne i Sofia den 6/5. Därefter endast iakttagen vid Trigrad ravinen (minst 100ex.) 7/5 samt vid Cape Kaliakra (minst 20ex.) 14/5.
- ⁰⁹⁹ **BIÄTARE** / EUROPEAN BEE-EATER / *Merops apiaster*
Vanligt förekommande, noterades samtliga dagar utom en (den 7/5).
- ¹⁰⁰ **BLÅKRÅKA** / EUROPEAN ROLLER / *Coracias garrulus*
Noterades i mindre mängd vid Dolna Kula (4ex. 9/5), Sakar mountain (10ex. 10/5), Burgasområdet (3ex. 11/5), Durankulak (5ex. 13/5), Kamen Bryag (1ex. 14/5) samt mellan Srebarna och Pleven (2ex.16/5).
- ¹⁰¹ **HÄRFÅGEL** / EURASIAN HOOPOE / *Upupa epops*
Noterades sju av dagarna, ungefär i samma mängd och plaster som blåkråkan.
- ¹⁰² **GÖKTYTA** / EURASIAN WRYNECK / *Jynx torquilla*
Två observationer: 2ex. strax S. om Biala 12/5 samt 1ex. mellan Ruse och Pleven 16/5.
- ¹⁰³ **SPILLKRÅKA** / BLACK WOODPECKER / *Dryocopus martius*
Den enda observationen gjordes mellan Ruse och Pleven den 16/5.
- ¹⁰⁴ **STÖRRE HACKSPETT** / GREAT SPOTTED WOODPECKER / *Dendrocopos major*
Endast tre observationer: 2ex. Burgas 11/5, 2ex. Burgas – Goritza Forest 12/5 samt 1ex. Donau 15/5.
- ¹⁰⁵ **BALKANSPETT** / SYRIAN WOODPECKER / *Dendrocopos syriacus*
Endast noterad i en frodig dalgång, inne i Kavarna, med 2 par 12/5 samt 1 hane 14/5.
- ¹⁰⁶ **MELLANSPETT** / MIDDLE SPOTTED WOODPECKER / *Dendrocopos medius*
1ex. Ropotamo 10/5 samt 1ex. Goritza Forest 12/5.

¹⁰⁷ **MINDRE HACKSPETT** / LESSER SPOTTED WOODPECKER / *Dendrocopos minor*
Två observationer: 1 hona strax S. om Biala 12/5 samt 1 ex. Goritza Forest 12/5.

¹⁰⁸ **KALANDERLÄRKA** / CALANDRA LARK / *Melanocorypha calandra*
Endast noterad i stäppartad miljö i landets nordöstra del. Speciellt vanlig var arten vid Yailite, Kamen Bryag, där dessa giganter höll herraväldet över lufthavet. Även noterad, men i mindre mängd, vid Durankulak, strax S. om Vaklino, Balgarevo samt vid Cape Kaliakra.

¹⁰⁹ **KORTTÅLÄRKA** / GREATER SHORT-TOED LARK / *Calandrella brachydactyla*
Endast noterad på stäppen vid Balgarevo, Kaliakra, den 14/5, där den dock var vanlig.

¹¹⁰ **TOFSLÄRKA** / CRESTED LARK / *Galerida cristata*
Noterad sju av dagarna och då framför allt utmed svarta havskusten, där arten var vanlig.

¹¹¹ **TRÄDLÄRKA** / WOOD LARK / *Lullula arborea*
Två observationer: 1 ex. Barikadite 6/5 samt 2 ex. Studen Kladanetz 9/5.

¹¹² **SÅNGLÄRKA** / EURASIAN SKYLARK / *Alauda arvensis*
Hyfsat vanlig, noterad sju av dagarna.

¹¹³ **BACKSVALA** / BANK SWALLOW / *Riparia riparia*
Många individer, men inte så många kolonier, noterades utmed svarta havskusten samt vid Srebarna.

¹¹⁴ **KLIPPSVALA** / EURASIAN CRAG MARTIN / *Hirundo rupestris*
Vanligt förekommande vid Trigrad och Studen Kladanetz. I övrigt endast noterad med enstaka ex vid några platser mellan dessa båda lokaler.

¹¹⁵ **LADUSVALA** / BARN SWALLOW / *Hirundo rustica*
Vanligt förekommande, noterad samtliga dagar.

¹¹⁶ **ROSTGUMPSVALA** / RED-RUMPED SWALLOW / *Hirundo daurica*
Noterad sex av dagarna. Observationerna kan summeras enligt följande; vanlig i bergstrakterna men inte speciellt vanlig utmed svarta havskusten.

¹¹⁷ **HUSSVALA** / COMMON HOUSE MARTIN / *Delichon urbica*
Vanligt förekommande, noterad samtliga dagar.

¹¹⁸ **FÄLTPIPLÄRKA** / TAWNY PIPIT / *Anthus campestris*
Noterad vid Durankulak (1 ex. 13/5) samt vid Vaklino (6 ex. 13/5).

¹¹⁹ **TRÄDPIPLÄRKA** / TREE PIPIT / *Anthus trivialis*
Endast noterad med 3 ex. vid Goritza Forest den 12/5.

¹²⁰ **RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA** / RED-THROATED PIPIT / *Anthus cervinus*
Noterad med 2 ex. vid Durankulak den 13/5.

¹²¹ **SVARTHUVAD GULÄRLA** / BLACK-HEADED WAGTAIL / *Motacilla flava feldegg*
Endast noterad i smärre mängd (5 dagar) förutom vid Durankulak, där den var vanlig.

¹²² **FORSÄRLA** / GREY WAGTAIL / *Motacilla cinerea*
Endast noterad, i liten mängd, i bergstrakter vid Trigrad samt utmed vägen mot Smolyan 7-8/5.

¹²³ **SÄDESÄRLA** / PIED WAGTAIL / *Motacilla alba*
Noterad i varierande antal de flesta dagar, dock något mera sällsynt utmed svarta havskusten.

¹²⁴ **STRÖMSTARE** / WHITE-THROATED DIPPER / *Cinclus cinclus*

Observerad med 1ex. vid Cholokaleka (ursäktat stavningen), mellan Trigrad och Smolyan 8/5.

¹²⁵ **GÄRDSMYG** / WINTER WREN / *Troglodytes troglodytes*

Endast noterad med 1ex. vid Trigrad ravinen 7/5.

¹²⁶ **JÄRNSPARV** / DUNNOCK / *Prunella modularis*

Endast noterad med 1ex. vid Trigrad 7/5.

¹²⁷ **RÖDHAKE** / EUROPEAN ROBIN / *Eritachus rubecula*

Endast noterad med 2ex. Ropotamo 10/5 samt med 1ex. i Goritza Forest 12/5.

¹²⁸ **SYDNÄKTERGAL** / COMMON NIGHTINGALE / *Luscinia megarhynchos*

Vanlig och förekommer i stort sätt överallt! Noterad samtliga dagar.

¹²⁹ **SVART RÖDSTJÄRT** / BLACK REDSTART / *Phoenicurus ochruros*

Flera individer noterades i Trigrad 7-8.5. I övrigt endast noterad i Kavarna den 13/5.

¹³⁰ **BUSKSKVÄTTA** / WHINCHAT / *Saxicola rubetra*

Endast en observation: 1ex. mellan Barikadite och Trigrad 7/5.

¹³¹ **SVARTHAKAD BUSKSKVÄTTA** / COMMON STONECHAT / *Saxicola torquata*

Fem observationer: 1m Dolna Kula 8/5, 1 par Burgasområdet 11/5, 1 par Durankulak 13/5, 1m Kavarna 14/5 samt 1m Srebarna 15/5.

¹³² **ISABELLASTENSKVÄTTA** / ISABELLINE WHEATEAR / *Oenanthe isabellina*

Noterad med minst 4ex. Barikadite 6/5, 2ex. mellan Barikadite – Trigrad 7/5, samt med 5ex. vid Balgarevo, Kaliakra 14/5.

¹³³ **STENSKVÄTTA** / NORTHERN WHEATEAR / *Oenanthe oenanthe*

Noterad med minst 10ex. Studen Kladanetz 9/5 samt med 5ex. Balgarevo, Kaliakra, 14/5.

¹³⁴ **NUNNESTENSKVÄTTA** / PIED WHEATEAR / *Oenanthe pleschanka*

Endast noterad i de stäppartade områdena i landets nordöstra del: 1m Durankulak 13/5 samt minst 18ex. Kaliakra – Kamen Bryag 14/5.

Nunnestenskvättan noterades endast i nordöstra Bulgarien!

¹³⁵ **MEDELHAVSSTENSKVÄTTA** / BLACK-EARED WHEATEAR / *Oenanthe hispanica melanoleuca*

Endast noterad i Dolna Kula och Studen Kladanetz, där dock ett flertal individer iaktogs.

¹³⁶ **BLÅTRAST** / BLUE ROCK THRUSH / *Monticola solitarius*

Endast en observation: 1m Studen Kladanetz 9/5.

¹³⁷ **KOLTRAST** / COMMON BLACKBIRD / *Turdus merula*

Noterad de flesta dagar.

¹³⁸ **TALTRAST** / SONG THRUSH / *Turdus philomelos*

Endast noterad i Ropotamo och Goritza Forest.

¹³⁹ **CETTISÅNGARE** / CETTI'S WARBLER / *Cettia cetti*

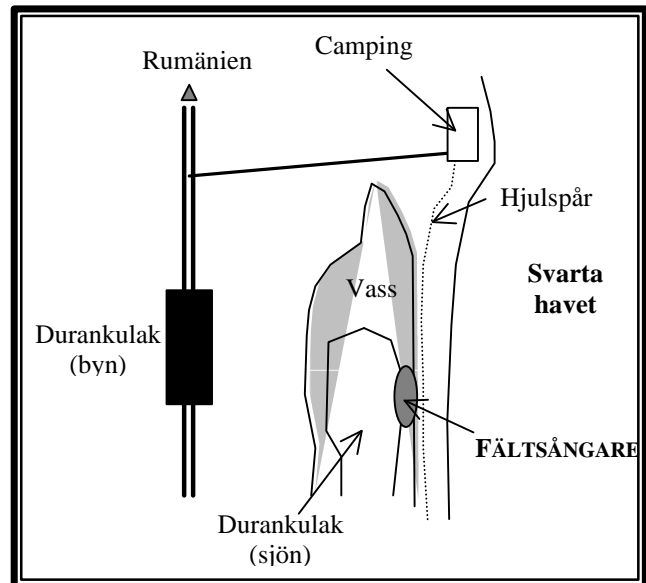
Endast två observationer: 1ex. Atanasovo 11/5 samt 1ex. Bolataravinen, Kaliakra, 14/5.

¹⁴⁰ **VASSÅNGARE** / SAVI'S WARBLER / *Locustella luscinioides*

Hela sju olika individer hördes sjunga vid Durankulak den 13/5. I övrigt endast 1 ex. Srebarna 15/5.

¹⁴¹ **FÄLTSÅNGARE** / PADDYFIELD WARBLER / *Acrocephalus agricola*

Artens säkraste fäste i Bulgarien är våtmarksområdet vid Durankulak. Här lyckades vi lokalisera sju olika individer den 13/5. Fåglarna är enklast att observera inom ett mycket begränsat område i de nordöstra delarna av våtmarksområdet. Man tar sig hit genom att köra, norrut mot Rumänien, genom byn Durankulak. Strax norr om byn finns en avtagsväg ner till campingen (skyltad "Camping Kocmoc"), som ligger nere vid Svarta havet. Vid campingen kan man parkera bilen och sedan gå söderut, längs med ett par hjulspår som löper strax innanför stranden (det går att köra i dessa spår, men bör ej rekommenderas). Vi hörde och såg den första fältsångaren redan efter lite drygt 100m, men den bästa platsen ligger ca. 500-1000m söder om campingen, där vassbältet glesas ut och

man kan skymta vattenspegeln. Här hörde och såg vi sex olika fältsångare. Inom detta område bjuds man på enastående observationsmöjligheter och ni som har tänkt besöka platsen uppmanas att göra det tidigt på morgonen, då ljuset torde vara som allra bäst.

(Obs! I en artikel i *Birding World* 1994/11 berättar Leo Boon om fältsångarna vid Durankulak. I hans kartskiss över området finns två fiskestugor, mellan campingen och fältsångarna, utritade. Dessa existerar dock ej längre!).

¹⁴² **RÖRSÅNGARE** / EUROPEAN REED WARBLER / *Acrocephalus scirpaceus*

Iakttagen med 1 ex. vid Atanasovo 11/5 samt med flera individer vid Durankulak 13/5.

¹⁴³ **TRASTSÅNGARE** / GREAT REED WARBLER / *Acrocephalus arundinaceus*

Dominerade sångkören, i vassbälten, utmed hela svarta havskusten samt i Srebarna.

¹⁴⁴ **EKSÅNGARE** / OLIVACEOUS WARBLER / *Hippolais pallida*

Märkligt fåtalig under vår vistelse, endast fem fåglar hördes. 1 ex. Dolna Kula 8/5, 2 ex. Burgas 10-12/5 samt 2 ex Vaya Lake 11/5. Man fick känslan av att fåglarna ännu ej hade anlänt!

¹⁴⁵ **OLIVSÅNGARE** / OLIVE-TREE WARBLER / *Hippolais olivetorum*

Arten noterades i en smärre ravin, strax utanför Svilengrad, i Sakar mountain ("den första kullen i kedjan"). Vid denna lokal iakttogs 3 olika individer, varav 1 sjungande och 1 bobyggande!

¹⁴⁶ **HÄRMSÅNGARE** / ICTERINE WARBLER / *Hippolais icterina*

Endast en observation: 1 ex. hörd strax S. om Biala den 12/5.

¹⁴⁷ **RÖDSTRUPIG SÅNGARE** / SUBALPINE WARBLER / *Sylvia cantillans*

Endast iakttagen i Studen Kladanetz, där 2 ex. noterades den 9/5.

¹⁴⁸ **HÖKSÅNGARE** / BARRED WARBLER / *Sylvia nisoria*

Tre observationer: 2 ex. Sofia – Koprivstitsa 6/5, 1 ex. Barikadite 6/5 samt 1 2k Shabla 13/5.

¹⁴⁹ **TÖRNSÅNGARE** / COMMON WHITETHROAT / *Sylvia communis*

Hörd med flera ex i de södra och östra delarna av Bulgarien.

¹⁵⁰ **SVARTHÄTTA** / BLACKCAP / *Sylvia atricapilla*

Vanligt förekommande, hörd och sedd samtliga dagar utom fyra.

¹⁵¹ **BALKANSÅNGARE** / EASTERN BONELLI'S WARBLER / *Phylloscopus orientalis*

Vi stannade på en lokal där biotopen såg ut att vara den rätta, en lövrik dalgång öster om Smolyan (8/5). Vi hann inte mer än ut ur bilen förrän fågelns stämma ljud över dalgången! Tyvärr så tillät vårt tidsschema inga ytterligare stopp!!

Enligt bulgariska källor är arten sällsynt i landet, men Lars Svensson hade dock inga som helst problem att, under en resa i maj 2001, räkna in "många dussin" i landets södra delar! Han drar därmed slutsatsen att arten är betydligt vanligare i landet än vad som tidigare har uppgetts (VF 4/2002). Vi är efter vårt enda stopp böjda att hålla med!

¹⁵² **GRANSÅNGARE** / CHIFFCHAFF / *Phylloscopus collybita*

Vanlig i hela landet! Hörd samtliga dagar utom fyra.

¹⁵³ **LÖVSÅNGARE** / WILLOW WARBLER / *Phylloscopus trochilus*

Tre observationer: 1ex. Trigrad 7/5 och 8/5 samt 3ex. Balgarevo, Kaliakra, 14/5.

¹⁵⁴ **GRÅ FLUGSNAPPARE** / SPOTTED FLYCATCHER / *Muscicapa striata*

Endast tre observationer: 1ex. Dolna Kula 8/5, 2ex. Ropotamo 10/5 samt 1ex. Shabla 13/5.

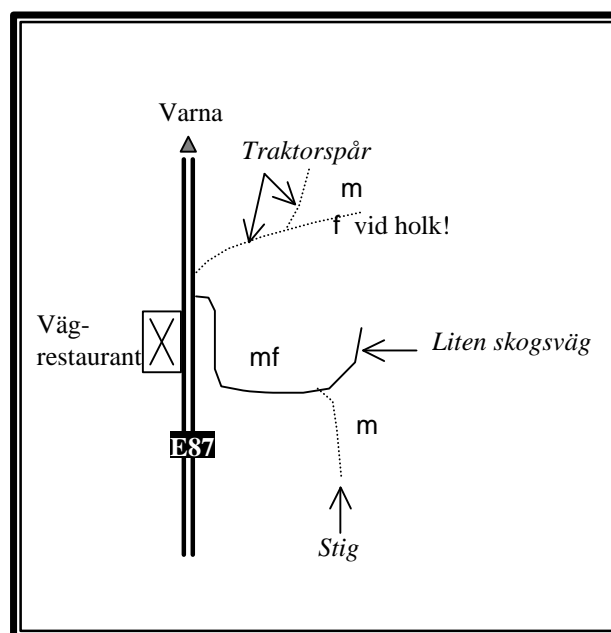
¹⁵⁵ **MINDRE FLUGSNAPPARE** / RED-BREASTED FLYCATCHER / *Ficedula parva*

En f-färgad iaktogs vid Durankulak 13/5.

¹⁵⁶ **BALKANFLUGSNAPPARE** / SEMI-COLLARED FLYCATCHER / *Ficedula semitorquata*

Vid Ropotamo iaktogs en 2k hane som hävdade revir 10/5. Den exakt lokalen för denna är den första vägen in till vänster, efter parkeringen, om man kommer från söder (en grön grind finns ca 50m in).

Om krysset tycktes hänga på gårdesgården vid Ropotamo, så tycktes Goritza Forest vara en betydligt säkrare lokal (vår guide tycktes dock vara av annan uppfattning!). I denna skog som ligger mellan Burgas och Varna, lyckades vi under kort tid kring lunch den 12/5, lokalisera 3ad. hanar samt 2 honor. Den ena honan varnade flitigt i närheten av en holk! En schematisk bild över vart man kan finna balkanflugsnapparna i Goritza Forest visas här bredvid (platserna stämmer rätt väl överens med de som ges i *Where to watch birds in Bulgaria*!)

¹⁵⁷ **SKÄGGMES** / BEARDED REEDLING / *Panurus biarmicus*

Endast iakttagen vid Durankulak, där flera individer noterades den 13/5.

¹⁵⁸ **BALKANMES** / SOMBRE TIT / *Parus lugubris*

Två observationer: 1ex. Dolna Kula 8/5 samt 1ex. Studen Kladanetz 9/5.

¹⁵⁹ **TALLTITA** / WILLOW TIT / *Parus montanus montanus*

Endast noterad med 1ex. vid Trigrad den 8/5.

¹⁶⁰ **SVARTMES** / COAL TIT / *Parus ater*

Noterad med enstaka individer vid Trigrad samt längs med vägen till Dolna Kula 7-8/5.

¹⁶¹ **BLÅMES** / BLUE TIT / *Parus caeruleus*

Endast noterad med 1ex. Dolna Kula 8/5, 1ex. Ropotamo 10/5 samt flera i Goritza Forest 12/5.

¹⁶² **TALGOXE** / GREAT TIT / *Parus major*

Vanligt förekommande, sedd de flesta dagar.

¹⁶³ **NÖTVÄCKA** / EURASIAN NUTHATCH / *Sitta europaea caesia*

Endast noterad med 2ex. i Goritza Forest den 12/5.

¹⁶⁴ **KLIPPNÖTVÄCKA** / ROCK NUTHATCH / *Sitta neumayer*

Noterad med 1ex. vid Dolna Kula 8/5. Här iakttogs dessutom två bon.

¹⁶⁵ **MURKRYPARE** / WALLCREEPER / *Tichodroma muraria*

Resans kanske största höjdpunkt var att få stifta bekantskap med denna mycket vackra juvel, vid Trigrad ravinen den 7/5. Första lyckades vi lokalisera en, som vi bedömde det, 2k hane nära tunneln. Därefter fick vi se ytterligare 2 hanar + 1 hona vid parkeringen ("Trigrad Devils Cave"). Vi gavs utmärkta observationsmöjligheter på bara några meters avstånd!

¹⁶⁶ **TRÄDKRYPARE** / EURASIAN TREECREEPER / *Certhia familiaris*

Noterad med minst 2ex. vid Goritza Forest den 12/5.

¹⁶⁷ **TRÄDGÅRDSTRÄDKRYPARE** / SHORT-TOED TREECREEPER / *Certhia brachydactyla*

3ex. Ropotamo 10/5, 1ex. i Burgasområdet 11/5 samt minst 10ex. i Goritza Forest 12/5.

¹⁶⁸ **SOMMARGYLING** / EURASIAN GOLDEN ORIOLE / *Oriolus oriolus*

Vanlig hördes och sågs samtliga dagar.

¹⁶⁹ **TÖRNSKATA** / RED-BACKED SHRIKE / *Lanius collurio*

Vanligt förekommande, noterad samtliga dagar!

¹⁷⁰ **SVARTPANNAD TÖRNSKATA** / LESSER GREY SHRIKE / *Lanius minor*

Särskilt vanlig i landets nordöstra delar, mellan Kaliakra och Durankulak. Även noterad med enstaka ex i Dolna Kula, Atanasovo samt Srebarna.

¹⁷¹ **RÖDHUVAD TÖRNSKATA** / WOODCHAT SHRIKE / *Lanius senator*

Endast noterad i landets södra delar. 1 hane Dolan Kula – Studen Kladanetz 8/5, 1ex. Studen Kladanetz 9/5 samt minst 10ex. Sakar mountain 10/5.

¹⁷² **MASKTÖRNSKATA** / MASKED SHRIKE / *Lanius nubicus*

Denna mycket vackra törnskata noterades med två par i de västra delarna av Sakar mountain, strax utanför Svilengrad, den 10/5 (samma lokal som för olivsångarna!).

¹⁷³ **NÖTSKRIKA** / EURASIAN JAY / *Garrulus glandarius*

Noterad i små antal alla dagar utom tre.

¹⁷⁴ **SKATA** / MAGPIE / *Pica pica*

Noterad samtliga dagar.

¹⁷⁵ **KAJA** / WESTERN JACKDAW / *Corvus monedula*

Noterad samtliga dagar utom en.

¹⁷⁶ **RÅKA** / ROOK / *Corvus frugilegus*

Noterad enbart i Silistra med ett 30-tal individer, den 15/5.

¹⁷⁷ **KRÅKA** / CARRION CROW / *Corvus corone cornix*

Vanlig, noterad samtliga dagar utom en!

¹⁷⁸ **KORP** / COMMON RAVEN / *Corvus corax*

Noterad, i varierande mängd, samtliga dagar då vi befann oss i bergen, 6-10/5.

¹⁷⁹ **STARE** / COMMON STARLING / *Sturnus vulgaris*

Vanlig, noterad samtliga dagar!

¹⁸⁰ **GRÅSPARV** / HOUSE SPARROW / *Passer domesticus*

Vanlig i samhällen. Noterad samtliga dagar.

¹⁸¹ **SPANSK SPARV** / SPANISH SPARROW / *Passer hispaniolensis*

Där det fanns storkbon, där fanns det också kolonier med spanska sparvar. Således en rätt vanlig art på sina håll. Vid Yailite, Kamen Bryag, fanns en liten koloni som häckade i håligheter, i kalkklipporna.

¹⁸² **PILFINK** / TREE SPARROW / *Passer montanus*

Noterades samtliga dagar i bergen, 6-10/5, därefter ej noterad! Om detta beror på ouppmärksamhet från vår sida, eller avsaknad av arten i övriga delar, skall vi låta vara osagt.

¹⁸³ **BOFINK** / COMMON CHAFFINCH / *Fringilla coelebs*

Vanlig, noterad alla dagar utom tre!

¹⁸⁴ **GULHÄMPLING** / EUROPEAN SERIN / *Serinus serinus*

Endast noterad vid Trigrad, där 1m sågs och en annan hörde den 8/5.

¹⁸⁵ **GRÖNFINK** / EUROPEAN GREENFINCH / *Carduelis chloris*

Märkligt fåtalig, endast noterad tre dagar. Ouppmärksamhet från vår sida?

¹⁸⁶ **STEGLITS** / EUROPEAN GOLDFINCH / *Carduelis carduelis*

Vanlig och noterad samtliga dagar!

¹⁸⁷ **GRÖNSISKA** / EURASIAN SISKIN / *Carduelis spinus*

Noterad med 1ex. vid Trigrad den 7/5.

¹⁸⁸ **HÄMPLING** / COMMON LINNET / *Carduelis cannabina*

Noterad med 1ex. Barikadite – Trigrad 7/5, minst 10ex. Studen Kladanetz 9/5 samt 2ex Kaliakra 14/5.

¹⁸⁹ **STENKNÄCK** / HAWFINCH / *Coccothraustes coccothraustes*

Tämligen allmän, noterad sju av dagarna.

¹⁹⁰ **GULSPARV** / YELLOWHAMMER / *Emberiza citrinella*

Inte speciellt vanlig, endast noterad tre av dagarna. Flera mellan Sofia – Koprivstitsa 6/5, minst 3ex. Burgasområdet 11/5 samt 2ex. strax S. om Biala 12/5.

¹⁹¹ **HÄCKSPARV** / CIRL BUNTING / *Emberiza cirulus*

Noterad med 4ex. i Dolna Kula 8/5, 2ex. Studen Kladanetz 9/5 samt 1 hane Vaya Lake 11/5.

¹⁹² **ORTOLANSPARV** / ORTOLAN BUNTING / *Emberiza hortulana*

Förekom allmänt i trakterna av Studen Kladanetz, i övrigt endast noterad med 1ex. mellan Koprivstitsa – Trigrad 7/5, minst 5ex. Sakar mountain 10/5 samt 1m Srebarna 15/5.

¹⁹³ **SÄVSPARV** / COMMON REED BUNTING / *Emberiza schoeniclus reiseri*

Endast noterad vid Durankulak, där minst 30ex. sågs den 13/5. De fåglar som förekommer här är tydligt mycket mera grovnäbbade, än våra vanliga svenska sävsparvar.

¹⁹⁴ **SVARTHUVAD SPARV** / BLACK-HEADED BUNTING / *Emberiza melanocephala*

Vanligt förekommande i hela landet. Noterad sju av dagarna.

¹⁹⁵ **KORNSPARV** / CORN BUNTING / *Miliaria calandra*

Kan nog klassas som en av Bulgariens vanligaste fåglar! Dess rassliga läten kunde höras snart sagt överallt.

DÄGGDJUR / MAMMALS / MAMMALIA¹ **ÖSTLIG IGELKOTT** / *Erinaceus [europaeus] concolor*

En överkörd individ noterades i utkanten av Sofia.

² **FÄLTHARE** / *Lepus europaeus*

Noterad i Studen Kladanetz.

³ **SISEL** / *Spermophilus citellus*

Kejsarörnens favoritföda noterades med fåtalet individer, bland annat vid Barikadite och på Kap Kaliakra.

⁴ **RÅDJUR** / *Capreolus capreolus*

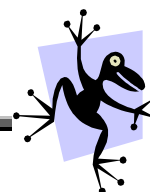
Endast en individ noterades i landets södra delar.

⁵ **TUMLARE** / *Phocoena phocoena*

Noterad med fåtalet individer vid Kap Kaliakra samt vid Yailite.

Siseln – ett mycket viktig bytesdjur för många av Bulgariens rovfåglar!

**AMFIBIER & REPTILER / AMPHIBIANS & REPTILES /
AMPHIBIA & REPTILIA**

Ingen av oss är särskilt hemma på dessa båda organismgrupper, men vi har utifrån tillgänglig litteratur (se nedan), försök reda ut vad det är vi har sett. Viss hjälp har även fåtts av vår guide, Georgi Kuzmanov.

- ⁰¹ **VATTENSALAMANDER** / COMMON NEWT / *Triturus vulgaris*
Två individer noterades i en liten vattensamling i Dolna Kula.
- ⁰² **SJÖGRODA** / MARSH FROG / *Rana ridibunda*
Vanligt förekommande.
- ⁰³ **GREKISK LANDSKÖLDPADDA** / HERMANN'S TORTOISE / *Testudo hermanni*
Endast noterad med ett ex vid Studen Kladanetz.
- ⁰⁴ **KÄRRSKÖLDPADDA** / EUROPEAN POND TERRAPIN / *Emys orbicularis*
Noterad med enstaka ex. i Burgassjöarna samt i Durankulak.
- ⁰⁵ / GREEN LIZARD / *Lacerta viridis*
Noterad.
- ⁰⁶ **JÄTTESMARAGDÖDLA** / BALKAN GREEN LIZARD / *Lacerta trilineata*
Noterad
- ⁰⁷ / EUROPEAN GLASS LIZARD / *Ophisaurus apodus*
Ett ex sågs då den snabbt tog sig över vägen i Bolataravinen, Kap Kaliakra.
- ⁰⁸ **SNOK** / GRASS SNAKE / *Natrix natrix*
En liten snok påträffades överkörd i Bolataravinen.
- ⁰⁹ **HASSELSNOK** / SMOOTH SNAKE / *Coronella austriaca*
Påträffad vid två tillfällen i landets södra delar.
- ¹⁰ / NOSE-HORNED VIPER / *Vipera ammodytes*
En individ påträffades i Studen Kladanetz.
-

LITTERATUR

Bestämning:

- ARNOLD, N. & OVENDEN, D. 2002. *A field guide to the Reptiles and Amphibians of Britain and Europe*. 2nd edition. HarperCollinsPublishers.
- BJÄRVALL, A. & ULLSTRÖM, S. 1985. *Däggdjur – Alla Europas arter*. W&W.
- SVENSSON, L., GRANT, P. J., MULLARNEY, K. & ZETTERSTRÖM, D. 1999. *Fågelguiden. Europas och Medelhavsområdets fåglar i fält*. Albert Bonniers förlag.

Reseguider:

- GOSNEY, D. 1994. *Finding Birds in Bulgaria*. A Gostours guide (Revised edition). [ETT ONÖDIGT HÄFTE ATT INHANDLA, OM MAN REDAN HAR "WHERE TO WATCH...". SAMTLIGA LOKALER UTOM TVÅ, BELÄGNA SÖDER OM SOFIA, FÖREKOMMER I NÄSTFÖLJANDE VERK.]
- IANKOV, P. 1996. *Where to watch Birds in Bulgaria*. Pensoft. [EN RIKTIGT BRA RESEGUIDE, SOM TAR UPP OCH BESKRIVER ETT 40-TAL AV LANDETS BÄSTA FÅGELLOKALER.]

Reserapporter:

Endast ett fåtal reserapporter från Bulgarien finns att tillgå. På C3:s hemsida finns sedan tidigare endast en höstrappport (BILLQVIST & MELCHERT 2001). På Internet finns dock ytterligare några rapporter, de flesta skrivna av danska resenärer. Avifauna har arrangerat två resor (slutet av maj – juni) till Bulgarien. Rapporterna från dessa turer kan inhandlas från naturbokhandeln (order@naturbokhandeln.sofab.se). Ingen av ovanstående rapporter behandlade dock tiden för våran resa, d.v.s. första hälften av maj.

Samtliga bilder i denna rapport har tagits av MARKUS REHNBERG. Den, till viss del, knackiga kvalitén beror på att bilderna, som ursprungligen är diabilder, har reproducerats med hjälp av digitalkamera. Vi vill ändå påstå, att dessa bilder förhöjer värdet på en rapport av detta slag.